

Վ Ա Ր Գ Ո Տ Ն Ա Լ Ո Ւ Ա Յ Ի

CEREMONY
OF THE
WASHING OF THE FEET

Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻ

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ

HOLY TRINITY ARMENIAN CHURCH

CHELTENHAM, PA

1976

ՅԵՐԵԿՈՅԻ ԱՒԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻՆ ԺՈՂՈՎԵՍՑԻՆ
ՅԵԿԵԼԵՑԻՆ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵՍՑԵՆ ԶԿԱՐԳ ՈՏՆԱ-
ԼՈՒԱՅԻՆ ՉԱՐԱՐԵԱԼՆ ՍՐԲՈՅՆ ԵՓՐԵՄԻ, ԵՒ
ԶԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼՆ ՄԵԵԻՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՎԿԱՅԱՍԻ-
ՐԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ: ԲԱՅՑ ՅԱՒԱԶԱԳՈՅՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ՈՒՆԵԼՈՎ ԶՍՊԱՍ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ
ԼՈՒԱՅՄԱՆ. ԵՒ ԴԻՑԵՆ ԶՍՐԲՈՒԹԻՒՆՆ Ի
ՎԵՐԱՅ ԲԱԶՄՈՑԻՆ:

IN THE EVENING OF HOLY THURSDAY THEY
SHALL GATHER IN THE CHURCH AND PER-
FORM THE CEREMONY OF THE WASHING OF
THE FEET WRITTEN BY ST. EPHRAIM THE
SYRIAN AND TRANSLATED BY ST. GREGORY
THE MARTYROPHILE, CATHOLICOS OF ALL
ARMENIANS. BUT THEY SHALL FIRST PRE-
PARE THE VESSALS FOR THE WASHING AND
THEY SHALL PLACE THE CHALICE ON THE
ALTAR.

ԵՒ ԴՊԻՐԿՆ ՍԿԱՆԵՑԻՆ ՈՂԲԱԶԱՅՆ

THE CLERKS SHALL SAY IN A LAMENTING
TONE

Սաղսոս Ծ.

Psalm 51

Ծօղ   ես   յիս   մշտ   կալ   ել սոռք
 Tsogh   ya   hiss   mushd   gav   yev soorp

 ե   ցիւ   ԼԸ   ԼՎ   ել   քան
 ye   ghets   lu   va   yev   kan

 Էզ   ձիւն   ըս   ալ   տակ
 uz   tsoon   us   bee   dag

 ե   ցիւ   :
 ye   ghets   .

 Ո   զոգմ   ես   ինձ   Աստ   ուսձ
 Vo   ghorm   ya   ints   Asd   vadz

 ըստ   մե   ծի   ո   զոր   մոռ թեան
 usd   me   dzee   ve   ghor   moo tyan

 քոռմ   ըստ   բա   զոռմ   գը
 koom   usd   pa   zoom   ku

Purge me with hyssop, and
I shall be clean;
wash me, and I shall be
whiter than snow.

Have mercy on me, O God,
according to thy steadfast
love; according to thy abun-
dant mercy blot out my trans-
gressions.

too tyan koom kav ya za no
 reh noo tyoons eem
 A ra vel lu va ziss ha
 no re noo teh neh im
 meh yev ee meh ghats ee mots
 soorp ah rah zees
 Za no reh noo tyoons eem yes
 tsen kee dem yev meghk
 eem a ra chee eem yen
 ha meh nayne zjam
 Kez mee yayne me ghah der

Wash me thoroughly from my iniquity, and cleanse me from my sin!

For I know my transgressions, and my sin is ever before me.

Ե՛Լ չար ա ռա չի քո ա
yev char a ra chee ko a

Against thee, thee only,
have I sinned, and done that
which is evil in thy sight,
so that thou art justified
in thy sentence and blame-
less in thy judgment.

Բա րի
ra ree

Յօղ եա յիս մշմ կալ Ե՛Լ սողը
Tsogh ya hiss mushd gav yev soorp

Behold, I was brought
forth in iniquity, and in
sin did my mother conceive

Ե ղցց ԼԼ ւա Ե՛Լ քան
ye ghets lu vah yev kan

Ղզ ձիւն ըս սի ամկ Ե ղցց :
uz tsyoon us bee dag ye ghets.

ԼԼ սե Լի ա րա ինձ տէր
Lu seh lee ah rah ints der

Behold, thou desirest
truth in the inward being;
therefore teach me wisdom
in my secret heart.

Ղցըն ծոռ թիւն Ե՛Լ ղոռ րա կող
ztsun dzoo tyoon yev zoo ra khoo

թիւն Ե՛Լ ցըն ծաս ցեն ոս
tyoon yev tsun dzas tsen vos

Կերք իմ սա ռապ Ե՛ԼԼ :
gerk eem da rab yalk

Դար ձո ղե րե սըս քո
Tar tsoh zeh reh sus ko

Fill me with joy and glad-
ness; let the bones which
thou hast broken rejoice.

Ե մե ղաց Ե մոց Ե՛Լ
ee me ghats ee mots yev

zah meh nayn ah no reh noo

tyoons eem kav ya he nen

Seerd soorp haas daad ya

Hide thy face from my sins, and blot out all my iniquities.

Asd vadz yev ho kee oo

ghigh no rok ya ee po

ree ee moom

Der yeh teh zshur toons eem pah

Create in me a clean heart, O God, and put a new and right spirit within me.

nahs peh rahn eem yer kes tseh

zorn noo tyoo nus ko

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո, եւ յաղթող ի դատեալ քեզ:

Cast me not away from thy presence, and take not thy holy Spirit from me.

Անօրէնութեամբ յղացաւ, եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Restore to me the joy of thy salvation, and uphold me with a willing spirit.

Գոռ Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս եւ զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ:

Then I will teach transgressors thy ways, and sinners will return to thee.

Յօղեա յիս մշտկաւ եւ սուրբ եղէց, Լուս
եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ Տէր զցնծութիւնս եւ
զուրախութիւնս, եւ ցնծասցես ոսկերք իմ
տառապեալք:

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց. եւ
զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յի-
նէն:

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած, եւ
հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում:

Մի ընկենուր զիս Տէր յերեսաց քոց, եւ
զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն:

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ,
եւ հոգևով պետութեան քո հաստատեա
զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո, եւ
ամբարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա զիս յարեմէ Աստուած. Աստուած
փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ Լեզու իմ
յարդարութեան քում:

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ
երգեսցէ զօրհնութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր պատարագս մատուցա-
նէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ
հաճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ, զսիրտ
սուրբ եւ զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ
արհամարհէ:

Բարի արա Տէր կամօք քովք Սիօնի, եւ
շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի:

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արշա-
րութեան. յորժամ ուխտից պատարագս հան-
ցես ի սեղան քո զուարակս:

Deliver me from bloodguiltiness,
O God, thou God of my salvation,
and my tongue will sing aloud of
thy deliverance.

O Lord, open thou my lips,
and my mouth shall show forth
thy praise.

For thou hast no delight in
sacrifice; were I to give a burnt
offering, thou wouldst not be
pleased.

The sacrifice acceptable to God
is a broken spirit; a broken and
contrite heart, O God, thou wilt
not despise.

Do good to Zion in thy good
pleasure; rebuild the walls of
Jerusalem.

Then wilt thou delight in right
sacrifices, in burnt offerings
and whole burnt offerings; then
bulls will be offered on thy altar.

Փառք Հօր եւ Որդ և յոյն Սըր
Park Hor yev Vort voh yev Hok vooyn Sur

Քոյ . Այժմ եւ միշտ եւ յա
poh . Ayjhm yev mishd yev ha

Լիա եանս յա Լի տե նիցի ա մէն .
Vid yans ha vee de nits.a men .

Glory to the Father,
and to the Son, and to
the Holy Spirit;

Now and always and
unto the ages of ages.
Amen.

ՀԱՐԱԿԱՆ ԱԿ.

HYMN TONE II

Այ սօր կանգնեցաւ ա
Ay sor gank ne tsav a

This day was erected
the font of baptism for
the remission of our sins.

Վա զան մուրկուր ձուր քան է
va zan mu gur doo tyan ee

քո զոո քիւն մեղաց մեքոտ
to ghoo tyoon me ghats me rots .

Այ սօր Տէրը մերը Լու
Ay sor de run mer lu

This day the Lord
washed the feet of His
disciples, and thus
spoke to them, saying:

Վա նայր զոտս աշաղերատս յե
va nayr zods a sha ger dats yev

պատուի բեր զայս ա սէլով
bad vee rer zays a se lov

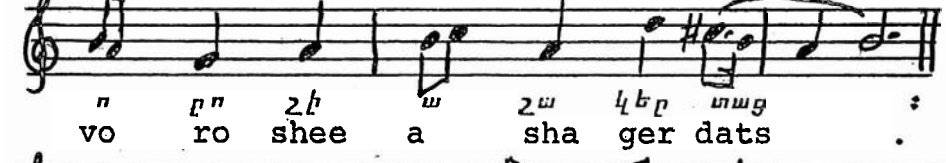

Մի յոմն է ձեռք եղբարք մտո
Mee vomn ee tsench yegh park mad

One amongst ye,
brethren, will betray
me unto death, and
that one can be
pointed out amongst
ye, my disciples.

նե քոտ է զիս է մահ յե
ne lots eh zees ee mah yev

ոքո շէ աշաղերատ
vo ro shee a sha ger dats .

Չայն Լու յալ Երոտ քո սի աղ
Zayn luv yal Bed ro see ag

նար կեր առ Յով հան նեսս հար
 nar ger ar Hov han ness har
 ցա նել տեղ ով է ցես
 tsa nel teh ov ee tseh
 Բա նուն զոր ա սատ Յի սոսս տըրտ
 Pah nun zor a sats Hee soos durd
 մե ցոյց զիւր զա շա կերտսն եւ
 meh tsooyts zyoor za sha gerdsn yev
 խրո վե ցան ա մե նեք եան
 khro veh tsan a me nek yan

Then, hearing this, Peter looked inquiringly at John to ask who this might be.

The words spoken by Jesus saddened the disciples, and they were all troubled.

ՍԱԲԿԱՆԱԳՆ - ՔԱՐՈՁ

Եւ եւս գոհութիւնս եւ երկրպագութիւնս մատուցողք տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Գրիստոսի, որ է ճառագայթ փառաց եւ ծագումն էութեանս անսկզբնական բնութեանս Հօր: Որ նոյն ինքնս պիտօր անբաժանելի գոլով յեական Լուսոյն, խոնարհեցոյց զինքն յաղքատ բնութիւնս մեր. առեալ զկերպարանս ծառայի, կատարեաց զտնօրինական փրկագործութիւնս. Լուաց զոտս աշակերտացն յօբինակ մեզ: Աղաչեսցողք եւ խնդրեսցողք ի նմանէ. զի եւ այժմ խոնարհեսցի մարդասիրութեամբ իւրով ի ժողովարանս մեր. եւ Լուացմամբ երեւելի շրոյս այսմիկ, շնորհօք սրբեսցէ զաներեւոյթ հոգիս մեր ի մեղաց մերոց. ամենակալ տէր Աստուած մեր կեցուցէ եւ ողորմեսցի:

ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅՆ ԱՍՍՍՑԷ 50 ՅԵՐ ՈՂՈՐՄԵԱ՝

ՔԱՀԱՆԱՅՆ - ԱՂՈՐԲ

Փառաւորեմք զքեզ տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Գրիստոս Միածին Որդի եւ բան Հօր. տէր եւ արարիչ հրեշտակաց

THE DEACON - BIDDING

Let us again thank and worship our Lord and Saviour Jesus Christ, Who is the light of Glory, and is consubstantial with the Father. He Himself, this day, without being separated from the Existent Light, did humble himself to come down into our lowly nature, and taking upon himself the form of a servant, accomplished the ordained work of salvation and washed the feet of His disciples as an example to us. Let us pray and beseech Him that at this hour also He, of His love for mankind, should come down into this place where we have assembled, and by means of this washing with this visible water He may, through His grace, cleanse our souls from all our sins which are invisible. Almighty Lord our God save and have mercy.

THE PRIEST SHALL SAY "LORD, HAVE MERCY" FIFTY TIMES

THE PRIEST - PRAYER

We glorify Thee, our Lord and Saviour Jesus Christ, only Begotten Son and Word of God, Lord and

եւ մարդկան, Աստուած հուր կիզելոյ՝
որ եւ հրեղէն զօրութիւնքն զարհուր-
եալ սաբսակին նաշիլ ի պատիւ փառաց
Աստուածութեանդ քոյ՝ ուստի եւ սե-
րովբէքն թեւսքողեալ ծածկէն զդէմս
իւրեանց, անդառար փառաբանութիւն մա-
տուցանելով առաջի աթոռոյ տէրութեանդ
քոյ: Դու Տէր՝ եւ այժմ ի Լըման ժամա-
նակի փրկութեանս մերոյ, հաճեցաք լի-
նիլ մարդէ՝ ի սուրբ եւ յանառատ կու-
սէն Մարիամայ՝ եւ ընդ ամենայն կիրք
մարդկութեան անցանելով՝ բաց ի մեղաց,
բարձեր զպարտիսն Ադամայ՝ յԱստուածա-
գործ մարմինդ քո, զոր ի մերմէ բնու-
թենէս ընկալար՝ եւ զամենայն կատարե-
ցեր ըստ օրինացն՝ փրկելով զմեզ յանի-
ծից օրինացն. եկիր ի վերնատուէն՝ կա-
տարելով զայն եւս զՄովսիսադէր ստուե-
րօրէնսդրութիւնն. եւ որ սպասաւորեա-
լըդ պաշտիս յանիւթական հրեղինացն.
ըստ որում եւ կրկնի քեզ ամենայն ծու-
նըր երկնաւորաց եւ երկրաւորաց եւ
սանդարամեռականաց: Այսօր՝ տնօրինական
մարդասիրութեամբ խոնարհեցար ի ծուն-
կըս քոց սրբոց առաքելոցն, Լուսցեր
զոտս հոգեղէնս՝ զբարւոք եւ զգեղեցիկ
կարգս աւանդելով մեզ: Եւ արդ՝ տէր
բարերար եւ բարուսողորմ՝ որպէս եւ
յայնժամ ազդ արարեալ դաստիարակեցեր
մեզ՝ կերպարանակից լինիլ փրկագործ
խոնարհութեան քում: շնորհեա եւ այժմ
մեղաւոր ծառայիցս քոց՝ որք յերեսս
անկեալ աղաչեմք զգութ մարդասէր շնոր-
հաց քոց, փոքր շրովս զքաւութիւն մե-
ղաց. որպէս զի օրինակաւ այսուիկ՝
յորս Լուսամք զոտս միմեանց, եւ տկար
անձամբք մերովք զկենցարաւ աւանդու-
թիւնս քո կատարեմք, հեղցես ի մեզ
զամենառատ եւ զամենազօր շնորհս քո,
եւ մաքրեսցես զմեզ յամենայն աղտոնու-
թեանց եւ ի շաղախմանց մեղաց մերոց:
Հեռացո ի մէնջ զամենայն հպարտութիւն
եւ զամբարտաւանութիւն, զոր էած բան-
սարկուն ի վերայ տկար բնութեանս մե-
րում՝ պատրանօքն իւրովք: Արժանաւոր-
եա զմեզ՝ մտաց աչօք Լուսաւոր ճառա-
գայթիւք նաշիլ ի կենսաբեր իջումն
շնորհաց քոց: Զգեցո մեզ Տէր՝ զճշմա-
րիտ խոնարհութիւն եւ զհեզութիւն եւ
զքաղցրութիւն եւ զսէր քո՝ որ է Լը-
րումն օրինաց քոց՝ զոր կատարեցեր եւ
ուսուցեր մաքրափայլեալ աշակերտաց
քոց. որպէս զի եւ մեք կատարելով զյի-
շատակ փրկաւէտ շարչարանաց քոց, ընդ
դասս սրբոց առաքելոցն՝ արժանի լի-
ցուք տօնել զԼուսափայլ յարութիւնդ
քո. եւ ընդ նոսին խոստովանելով զքեզ

Creator of angels and of mankind,
God of consuming fire, at the mere
looking towards the glory of whose
Godhead the fireformed hosts shudder
terror-struck, and the seraphim
shelter their faces with their wings
while offering ceaseless praises
before the throne of Thy Sovereignty.
Thou, Lord, the appointed time of our
salvation, didst humble thyself to
become incarnate of the holy and
immaculate Virgin Mary, and didst
pass sinlessly through all human
passions by taking the debt of Adam
on Thy Divine Body taken from our
nature, and didst fulfill all things
as ordained, saving us from the
curse of the law. Thou camest to the
upper chamber, fulfilling that also
which was foreshadowed by the Mosaic
law and Thou, who art served by in-
corporeal fiery beings, because to
Thee are bowed the knees of all --
of beings heavenly, earthly, and
infernal -- this day through Thy
Love for mankind, fulfilling all
that was ordained, didst stoop down
at the knees of Thy holy apostles,
and didst wash the feet of mortals,
setting us thereby a great and
beautiful example.

And now, Lord of mercy and bene-
volence, as at that hour Thou didst
teach us to imitate Thy salvation-
giving humility, so also, grant now
to Thy sinful servants who bow their
heads, we beseech the mercy of Thy
manloving grace, to receive for-
giveness of our sins with this seem-
ingly insignificant water. So that,
through this example of which we
wash the feet of one another, and
with our feeble bodies perform what
Thou hast exemplified to us, Thou
may pour on us Thy most abundant
and most powerful grace, and cleanse
us from all the stains of our sins.
Take Thou away from amongst us all
the pride and arrogance which Satan,
through is treachery, has brought on
our weak nature. Make us worthy with
clear eyes to look towards the life-
bestowing descent of Thy grace.
Clothe us with that true humility,
sweetness, kindness of heart, and
love, which are the crown and key-
stone of the ordinances taught by
Thee to Thy pure and shining
disciples, in order that, by this
showing forth of the remembrance of

Քրիստոս Աստուած մեր, փառաւորել ընդ
Հօր եւ Սուրբ Հոգւոյն. այժմ եւ միշտ
եւ յաւիտեանս յաւիտեանից. ամէն:

ԻԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ՍԱՆՆԵՑՈՒՆ

ԱՍՏՈՒԵՈՅ ԵՐ ԿՐՊԱԳԵՍՅՈՒԲ

Դարձեալ երկիրպագանեմք, եւ փառաւորեմք զքեզ Քրիստոս Աստուած մեր՝ որ
եսդ էակից Հօր եւ համագոյակից Սուրբ
Հոգւոյն. որ միշտ փառաւորեալ օրհնիս
անդադար՝ սրբասաց ձայնիւ ի հոգեղէն
եւ ի հրեղէն զուարթնոցն, անպատելի
եւ հրաշազարդ գեղապարտութեամբ: Հաճե-
ցար եւ ի հողեղինացս ընդունիլ զօրհ-
նաբանութիւն. որք ի քոյոց սրբոց առա-
քելոցն ընկալեալք զաւանդութիւն, եւ
ըստ կարի մերում զվերնայնոցն բերելով
զնամնութիւն, պար առեալ կամք առաջի
տէրութեանդ քոյ, հանդերձ զգալի անու-
շահոտութեամբ: Ընկալ Տէր եւ զխուսկս
զայս ի մէնջ մեղաւորացս՝ զոր մատու-
ցանեմք քեզ ի ժամուս յայսմիկ, որ է
միշտակ խոնարհութեան քոյ՝ զոր վասն
մեր կատարեցեր. եւ լցո զմեզ յանուշա-
հոտութեանց մարմնատիպ Աստուածութեան
քոյ՝ զոր վասն մեր զգեցար. եւ ի ձեռն
լուացմանս այսորիկ նիւթականի. լուս
եւ մաքրեա զաննիւթ հոգիս մեր ի թու-
նից մահաբեր վիշապին. եւ արժանաւորեա
զմեզ՝ մաքուր տաճար եւ օթեւան լինիլ
սրբոյ Երրորդութեանդ. այժմ եւ միշտ
եւ յաւիտեանս յաւիտեանից. ամէն:

ԵՒ ՔԱՆԱԳՆ ԶՈՒՐ ԱՌԵԱԼ ԱՐԿՅԷ Ի ԿՈՆ-
ԲԸՆ ԻՍՉԱՄԱՆ՝ ԱՍԵԼՈՎ ՍԱՂՈՍ ԻԸ.

Չայն Տեառն ի վերայ շուրջ, եւ Աստուած
փառաց որոտաց. եւ տէր ինքն ի վերայ
շուրջ բազմաց:

Մատուցէք Տեառն որդիք Աստուծոյ, մա-
տուցէք Տեառն զորդիս խոյոց:

Մատուցէք Տեառն զփառս եւ զպատիւ, մա-
տուցէք Տեառն զփառս անուան նորա. եւ
երկիրպագէք Տեառն ի սրահ սրբութեան
նորա:

Չայն Տեառն ի վերայ շուրջ եւ Աստուած
փառաց որոտաց. եւ Տէր ինքն ի վերայ
շուրջ բազմաց:

Չայն Տեառն զօրութեանց, եւ ձայն Տեա-
ռն մեծվայելչութեանց:

Thy salvation-giving Sufferings, we
may be able to celebrate Thy glor-
ious Resurrection with the ranks of
Thy holy apostles, and with them
confessing Thee to be Christ our God,
to glorify Thee with the Father and
the Holy Spirit, now and always and
unto the ages of ages. Amen.

PEACE BE TO ALL
LET US BOW DOWN TO GOD

Again do we worship and glorify
Thee, Christ our God, Co-existent
with the Father, and Consubstantial
with the Holy Spirit, who are ever
glorified and praised by the cease-
less trisagion chant of the incor-
poreal and fireformed watchful ones
above, in ineffable and wondrous
voices.

And Thou art pleased also to re-
ceive thanksgivings from us earthly
beings, who, following the tradition
received from Thy holy apostles, and,
so far as lies in our power, imitating
those above, circle before Thy
Sovereignty prepared with this per-
ceptible sweet and pleasant fragrance
Receive, O Lord, from us sinners, the
incense which at this moment we offer
unto Thee, as a remembrance of Thine
act of humility performed for us, and
fill us with the sweet perfume of
Thy Divinity in human form, which
Thou didst assume for our sakes; and
by means of this visible washing,
wash and cleanse our incorporeal
souls from the fatal poison of the
serpent, and make us worthy to be
holy temples and dwellings of the
Holy Trinity, now and always and un-
to the ages of ages. Amen.

THEN THE PRIEST SHALL POUR WATER CROS-
WISE INTO THE BASIS, SAYING PSALM 29:

The voice of the Lord is upon the
waters; the God of glory thunders,
the Lord, upon many waters.

Ascribe to the Lord, O heavenly
beings, ascribe to the Lord glory
and strength.

Ascribe to the Lord the glory of
his name; worship the Lord in holy
array.

The voice of the Lord is upon the
waters; the God of glory thunders,
the Lord, upon many waters.

The voice of the Lord is powerful,
the voice of the Lord is full of
majesty.

Չայն Տեառն փշրէ զմայրս, եւ մանրէ
Տէր զմայրսն լիբանանու:

Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատղատունկն
լիբանանու, որ սիրելին է որպէս զորդիս
միեղջերուի:

Չայն Տեառն հատանէ զբոց ի հրոյ, ձայն
Տեառն շարժէ զանապատն եւ խռովեցուցանէ
տէր զանապատն կառէս:

Չայն Տեառն հաստատէ զեղջերուս, եւ
յայտնի առնէ տէր զանտառս:

Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասացեն ըզ-
փառս նորա:

Տէր զձրհեղուս նստուցանէ եւ ցածուցա-
նէ. թագաւորեսցէ տէր յաւիտեան:

Տէր զօրովիւն ժողովորդեան իւրոյ տացէ,
եւ օրհնեսցէ զժողովորդ իւր ի խաղա-
ղուիւն:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ.
Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն:

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՍ ՅԵԼԻՑ
Լ. 17-21

Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. արա
աւաղան պղնձի. եւ խարիսխ նորա պղնձի.
առ ի լուանալոյ ի նմա. եւ դիցես զնա
ընդ խորանն վկայութեան. եւ ընդ սե-
ղանն. եւ արկցես ի նա շուր: եւ լուաս-
ցես Ահարոն եւ որդիք նորա ի նմանէ ըզ-
ձեռս եւ զոտս իւրեանց: Յորժամ մտանի-
ցեն ի խորանն վկայութեան. լուասցեն
ձրով. եւ մի մեռանիցին. կամ յորժամ
մերձենայցեն ի սեղանն պաշտել. եւ հա-
նել զողջակէզսն Տեառն, լուասցեն ըզ-
ձեռս եւ զոտս իւրեանց: Զի մի մեռանի-
ցին եւ եղիցի նոցա օրէն յաւիտենական.
նմա եւ ազգաց նորա յետ նորա:

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՍ
ՅԵՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ
Է. 38-40

Եւ արար Գիւրամ տասն պուտնարդս պղնձիս.
եւ ունէր պուտնարդ մի քառասունն սա-
փոր. ի չորից կանգնոց պուտնարդ մի
չափով, եւ պուտնարդ մի ի վերայ միոյ
մեքենովթայ. տասնեցունց մեքենովթացն:

The voice of the Lord breaks the
cedars, the Lord breaks the cedars
of Lebanon.

He makes Lebanon to skip like a
calf, and Si'rion like a young
wild ox.

The voice of the Lord flashes
forth flames of fire.

The voice of the Lord shakes the
wilderness, the Lord shakes the
wilderness of Kadesh.

The voice of the Lord makes the
oaks to whirl, and strips the forests
bare; and in his temple all cry,
"Glory!"

The Lord sits enthroned over the
flood; the Lord sits enthroned as
king for ever.

May the Lord give strength to his
people!

May the Lord bless his people with
peace!

Glory to the Father and to the Son
and to the Holy Spirit;

Now and always and unto the ages
of ages. Amen.

THE FOLLOWING READING IS FROM
THE BOOK OF EXODUS (30:17-21)

The Lord said to Moses, "You shall
also make a laver of bronze, with its
base of bronze, for washing. And you
shall put it between the tent of meet-
ing and the altar, and you shall put
water in it, with which Aaron and his
sons shall wash their hands and their
feet. When they go into the tent of
meeting, or when they come near the
altar to minister, to burn an offer-
ing by fire to the Lord, they shall
wash with water, lest they die. They
shall wash their hands and their feet
lest they die: it shall be a statute
for ever to them, even to him and to
his descendants throughout their
generations."

THE FOLLOWING READING IS FROM
FIRST KINGS (7:38-40)

And he made ten lavers of bronze;
each laver held forty baths, each
laver measured four cubits, and
there was a laver for each of the
ten stands. And he set the stands,
five on the south side of the house,

Եւ եդ զմեքեսովթսն չիեզն յուսոյ տանն յաջմէ• Եւ զճիեզն յուսոյ տանն ձպխմէ• Եւ ծովն յուսոյ տանն ընդ աջմէ՛ ընդ արեւելս ի հարաւոյ կողմանէ։ Եւ արար Քիբամ զսանն Եւ զՆեռուցիչն• Եւ տաշտսն Եւ կտարեաց Քիբամ անհեւ զսաւեանսյն զործն• զորք արար արքայի Սարոսօնի ի տանն Տեարն։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՆ

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՅՈՐՈՐԱՅ

Դ• 2-6

Եւ արար Սարոսօն զծովն հաւածոց ի տան կանգնոյ զչափն բոլորակ շուրջանակի• Եւ ի ճիեզ կանգնոյ զբարձրութիւն• Եւ շուրջանակի յեղետուն կանգնոյ։ Եւ զմասնութիւն եզանց ի նեղքոյ նորա• որք շուրջ կային ի տան կանգնոյ շուրջ պատեակք զնոպա• Եւ ձուռեցին զգոռաւ ըպին, ըստ ձուռածոյն իւրեանց։ Որպէս արարին զնոսա երկոտասան զուարակս• Եւ ընթըն հայէին ի ճիւսիս• Եւ երեքն հաս յենն յարեւմուտա• Եւ երեքն հայէին ի հարա• Եւ երեքն հայէին յարեւելս• Եւ ծովն ի վեղայ նոցա• Եւ յետոյքն իւրեանց ի նեղքոյ։ Եւ թասձրութիւն ծովուն թզաւ• Եւ շուրջն բաժակի քանդակեալ բոյս շուշանի• Եւ տանէր երիս հաւ զարս չափ։ Եւ կտարեաց զնա• Եւ արար աւազանս տանն• Եւ եդ զճիեզն յաջմէ• Եւ զճիեզն ի ձպխմէ• Լուսնակ ի նոսա ըզգործ որջակիզացն• Եւ ողորել ի նոսա• Եւ ծովն առ ի Լուսնակ ի նմա քահանանս յիցն զիւնքեանս։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՆ

ՅԵՍԱՅԱՅ ՄԱՐԿԱՐԻԻ

Դ• 2-6

Մի երկնչեիք ծառայ իմ Յակոբ՝ Եւ սիւրեցեալդ իմ իսրայէլ՝ զոր ըստրեցի։ Ձի Եւ տաց զձուրք ի ծարաւու՝ որոց զնան յանջըրուջ• Եղեց զորքի իմ ի վերայ զաւակի քոյ՝ Եւ զօրհնութիւնս իմ ի վերայ որբւոց քոց։ Եւ զուարճասցին իբր Եւ զիտ ճրարբի• Եւ իբրեւ գուռ ի մէջն շուրց զնացից։ Մին ասեցէ՝ Աստուծոյ եմ ես• Եւ միւսն իրախոյս բարձցէ յանուն Աստուծոյ Յակոբայ• Եւ միւսն

and five on the north side of the house; and he set the sea on the southeast corner of the house.

Hiram also made the pots, the shovels, and the basins. So Hiram finished all the work that he did for King Solomon on the house of the Lord.

THE FOLLOWING READING IS

FROM SECOND CHRONICLES

(4:2-6)

Then he made the molten sea; it was round, ten cubits from brim to brim, and five cubits high, and a line of thirty cubits measured its circumference. Under it were figures of gourds, for thirty cubits, compassing the sea round about; the gourds were in two rows, cast with it when it was cast. It stood upon twelve oxen, three facing north, three facing west, three facing south, and three facing east; the sea was set upon them, and all their hinder parts were inward. Its thickness was a handbreadth; and its brim was made like the brim of a cup, like the flower of a lily; it held over three thousand baths. He also made ten lavers in which to wash, and set five on the south side, and five on the north side. In these they were to rinse off what was used or the burnt offering, and the sea was for the priests to wash in.

THE FOLLOWING READING IS

FROM THE PROPHET ISAIAH

(44:2-6)

Thus says the Lord who made you, who formed you from the womb and will help you: Fear not, O Jacob my servant, Jeshu'run whom I have chosen. For I will pour water on the thirsty land, and streams on the dry ground; I will pour my Spirit upon your descendants, and my blessing on your offspring. They shall spring up like grass amid waters, like willows by flowing streams. This one will say, I am the Lord's, another will call himself by the name of Jacob, and another will write on his

hand, 'The Lord's,' and surname himself by the name of Israel." Thus says the Lord, the King of Israel and his Redeemer, the Lord of hosts.

THE FOLLOWING READING IS FROM
THE FIRST LETTER OF ST. PAUL
TO THE CORINTHIANS

(10:1-4)

I want you to know, brethren, that our fathers were all under the cloud, and all passed through the sea, and all were baptized into Moses in the cloud and in the sea, and all ate the same supernatural food and all drank the same supernatural drink. For they drank from the supernatural Rock which followed them, and the Rock was Christ.

THE FOLLOWING READING IS FROM
THE FIRST LETTER OF ST. JOHN
TO ALL CHRISTIANS

(4:7-21)

Beloved, let us love one another; for love is of God, and he who loves is born of God and knows God. He who does not love does not know God; for God is love. In this the love of God was made manifest among us, that God sent his only Son into the world, so that we might live through him. In this is love, not that we loved God but that he loved us and sent his Son to be the expiation for our sins. Beloved, if God so loved us, we also ought to love one another. No man has ever seen God; if we love one another, God abides in us and his love is perfected in us.

By this we know that we abide in him and he in us, because he has given us of his own Spirit. And we have seen and testify that the Father has sent his Son as the Savior of the world. Whoever confesses that Jesus is the Son of God, God abides in him, and he in God. So we know and believe the love God has for us. God is love, and he who abides in love abides in God, and God abides in him. In this is love perfected with us, that we

եւս գիր չանցէ ձեռամբ իւրով թէ Աստուծոյ եմ ես. եւ յանուն խորայէլի իրախոյս Բարձցէ: Ասպէս ասէ Աստուծո՛ւ թագաւորն խորայէլի. որ փրկեացն զնա Աստուծո՛ւ զօրութեանց:

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
Ի ԿՈՐԻՆԹԱՅԻՈՅ ԱՊՈՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ Է
ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՆ

Ժ. 1-4

Ոչ կամեմ, եթէ տգետք իցեք եղբարք. զի չարքքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին. եւ ամենեքին ընդ ծովն անցին: Եւ ամենեքին ի Մովսէս մկրտեցան յամպն եւ ի ծովն: Եւ ամենեքին զնոյն հոգեւոր կեւրակուրն կերին: Եւ ամենեքին զնոյն հոգեւոր ըմպելին արբին. զի ըմպելին ի հոգեւոր վիմէն. որ երթայր զհետ նոցա. եւ վէմն էր ինքն Գրիստոս:

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
Ի ԿՅՐԹՂԻԿԵԱՅ ԱՊՈՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ Է
ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՆ

Դ. 7-21

Սերելիք՝ սիրեսցուք զմիմեանս. զի սեր յԱստուծոյ է. եւ ամենայն որ սիրէ՝ յԱստուծոյ է ծնեալ. եւ ճանաչէ զԱստուծո՛ւն: ոչ որ. ոչն սիրէ. ոչ ճանաչէ զԱստուծո՛ւն, զի Աստուծո՛ւն սեր է: Եւ զի յայսմ երեւցաւ սերն Աստուծոյ ի մեզ զի զՈրդին իւր Միածին առաքեաց յաշխարհ, զի եղիցուք նովաւ կենդանիք: Յայսմ է սերն. ոչ զի մեք սիրեցաք զԱստուծո՛ւն. զի նա սիրեաց զմեզ. եւ առաքեաց զՈրդին իւր ի քառութիւն մեղաց մերոց: Սերելիք՝ եթէ Աստուծո՛ւն այնպէս սիրեաց զմեզ. ապա եւ մեք պարտմք ըզմիմեանս սիրել: զԱստուծո՛ւն սիրուք երբեք չիք տեսեալ. եթէ սիրեսցուք զմիմեանս՝ Աստուծո՛ւն ի մեզ բնակի, եւ սերն նորա ի մեզ կատարեալ է: Այսուիկ գիտեմք, եթէ մեք ի նմա բնակեալ եմք. եւ նա ի մեզ զի ի հոռուոյն իւրմէ ետ մեզ: Եւ մեք տեսաք. եւ վկայեմք, զի Հայր առաքեաց զՈրդին իւր փրկիչ աշխարհի: Որ Աստուծոյ, Աստուծո՛ւն եթէ Յիսուս է Որդի նա յԱստուծո՛ւն: Եւ մեք հաւատացաք. եւ ծանաթ զսերն Աստուծոյ, զոր ունի առ մեզ. Աստուծո՛ւն սեր է. եւ որ կայ ի

սէրն՝ բնակեալ է յԱստուած. եւ Աստուած
ի նմա բնակի: Յայսմիկ կատարեալ է սէր
նորա ի մեզ. զի զհամարձակութիւնս ու-
նիցիմք յաւուրն դատաստանի. զի որպէս
նոյն է՝ նոյնպէս եւ մեք եմք յաշխար-
հի յայսմիկ: Երկիւղ ոչ գոյ ի սէր,
այլ սէրըն կատարեալ՝ ի բաց մերժէ զեւ-
կիւղ. զի երկիւղ ընդ տանջանք է. իսկ
որ երկնչի, չէ կատարեալ ի սէրն: Մեք
սիրեսցուք զԱստուած՝ վասն զի նախ նա
սիրեաց զմեզ: Եթէ ոք ասիցէ եթէ սիրեմ
զԱստուած, եւ զեղբայր իւր ատիցէ՝ սուտ
է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տե-
սանէ, Աստուած՝ զոր ոչն ետես՝ զիւրդ
կարիցէ սիրել: Եւ զայս պատուէր ու-
նիմք առ ի նմանէ. զի որ սիրէ զԱստ-
ուած, սիրէ նա եւ զեղբայր իւր:

ԽՐԱՏ ԵՐԱՆԵԼԻՌՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՎԱՐԴԱՊԵ-
ՏԻՆ՝ ՈՐ ՄԱԿԱՆՈՒՆ ՊԼՈՒՋ ԱՍԻ, ԱՐԱՐ-
ԵԱԼ ԲԱՆ ՎԱՍՆ ՍԻՔՈՅ:

Աստուած սէր է. ասէ որդին որոտման-
սիրելի աշակերտն քրիստոսի Յովհաննէս.
Եւ որ կայ ի սէրն, յԱստուած բնակի՝
եւ Աստուած ի նմա: Եւ արդ եղբարք՝
լուարուք եւ ի միտ արեք զճառ սիրոյ:
Ձի ամենայն որ սիրէ զԱստուած՝ սիրէ
նա եւ զեղբայր իւր: Ձի սէրն Աստուծոյ՝
սիրով եղբօրն երեւի: Ձի թէ զեղբայրն
զոր տեսանէ՝ ոչ սիրէ. զԱստուած որ
ոչն տեսանէ՝ զիւրդ կարիցէ սիրել: Այս-
ւիկ ճանաչեմք՝ եթէ սիրեմք զԱստուած,
յորժամ սիրեմք զեղբայրն մեր ըստ հոգ-
ւոյն սիրոյ՝ եւ ոչ ըստ մարմնոյ. զի
այլ է սէր հոգւոյն՝ եւ այլ մարմնոյն.
զոր յառաջ գնացեալ՝ ասացուք յիւրում
տեղւոյն: Բայց արդ՝ ամենայն որ սիրէ,
ճանաչի յԱստուծոյ. եւ ինքն ճանաչէ
զԱստուած. եւ ամենայն, որ ոչ սիրէ
զեղբայր իւր ցաւակցաբար, օտար է Աս-
տուծոյ. եւ զչնորհս Աստուածային՝ ոչ
կարէ ընդունիլ: Ամենայն՝ որ սիրէ
զեղբայր իւր ի սուրբ սրտէ, բնակարան
լինի Աստուծոյ. եւ Աստուած ի նա բնա-
կի: Ձի ինքն տէրն սիրեաց զմեզ. եւ
առաքեաց զհոգին ճշմարտութեան բնակիլ
ի մեզ: Ձի իմանալի հոգիս մեր՝ ընդ
անիմանալի Հոգւոյն Աստուծոյ՝ սիրով
կապակցի: Եւ որպէս նա սիրեաց զմեզ,
նոյնպէս եւ ի մենջ կամի զսէր առ միմ-
եանս: Տես թէ՝ ո՞րչա՞կ համարձակութիւն
ունի սէրն առ Աստուած. որպէս թէ՝ նման
Աստուծոյ առնէ զմարդն. զի Աստուած
սիրովն իւրով՝ նման մարդկան եղեւ:

may have confidence for the day of
judgment, because as he is so are
we in this world. There is no fear
in love, but perfect love casts out
fear. For fear has to do with pun-
ishment, and he who fears is not per-
fected in love. We love, because he
first loved us. If any one says,
"I love God," and hates his brother,
he is a liar; for he who does not
love his brother whom he has seen,
cannot love God whom he has not seen.
And this commandment we have from
him, that he who loves God should
love his brother also.

A DISCOURSE ON LOVE

BY HOVHANNES VARTABED

CALLED BLOOZ

"God is Love," says John, the son
of Thunder and beloved disciple of
Christ, and he who abides in love
abides in God.

And now, my brothers, listen--
and remember the discourse on love:
Whoever loves God, also loves his
brother, as the love of God becomes
manifest only in fraternal love.

If a man loves not his brother whom
he sees, how will he love God whom he
does not see: We will realize our love
of God not in the physical love of our
brother, but with our spiritual love--
one thing, and physical love another
-- as we will explain.

Whoever loves - that is, has love
-- is recognized by God and, in turn,
himself recognized God. And he who
loves not his brother and is contemp-
tuous of him, he is a stranger to
God and can not receive the Lord's
graces. Whosoever truly loves his
brother makes of himself the abode of
God -- that is, God lives within him.

Because the Lord, himself, loves
us, He has sent us the Spirit of
Truth to dwell in us, as our compre-
hensive spirit is united with God's
incomprehensible Spirit with and
through love only. And as He loves
us, the Lord wishes us to love one
another in like manner.

Եւ եցոյց թէ՛ մարդիկ իւրեանց սիրովն
 նման Աստուծոյ Լինելոց են: Զի Աստ-
 ոած այնչափ սիրեաց զաշխարհս միջնեւ
 զՈրդին իւր Միածինն առաքեաց ի փրկու-
 թիւն աշխարհի: Եւ եթէ մեք սիրեացուք
 զմիմեանս՝ ողութս եւ Աստուած սիրեաց
 զմեզ, ոչինչ է չար՝ ող խափանք զսնքս
 մեր. ամենայն ող սիրէ, յայտնի է ա-
 ռաջի մարդկան. եւ ճամարձակ արաջի
 Աստուծոյ: Զի գերկիւղ ի մեղաց մահո-
 ոչ ունի. այլ սիրովն Աստուծոյ գինւ-
 եալ կայ. եւ անաչ յամենայն երկիւղա-
 կան վտանգից: Ուր սնք է, անք երկիւղ
 ոչ է. ողութս Յովհաննէս ասէ՝ երկիւղ
 ոչ գոյ ի սնքն. այլ սնք կտարեալ՝
 ի բաց մեղծէ գերկիւղ. զի երկիւղն
 ընդ տանջանօք է. եւ սնք ի ճամարձա-
 կուրթիւն. եւ զի երկիւղն ճալածի ի սի-
 րոյն. եւ ուր սնք ոչ է, անք է երկիւղ
 դատասանին. եւ աչ կոքստեան՝ յառուր
 մեծի ահեղ տեսին: Խիկ սնքն աներկիւղ
 արնէ զմարդն յամենայն տանջանաց. սնք
 գայն ասեմ, ող ամենեւին հերի է յերկ-
 բայուրեմէ. զի երկբայուրեւն եւ սնք
 ի միանն ոչ բնակին: Եւ գիտեի է, զի
 սնքն ոչ միայն ի կեանսն յախտեականս
 ստորաքերէ զստուղ խաղաղութեան իւրոյ,
 այլ եւ յաշխարհիս այսիկ յամենայն
 թշնամուրեւն ի բաց ճալածէ. զնախնձ,
 եւ գառելութիւն. զոխակալութիւն, եւ
 զչարութիւն. զչարախօսութիւն, եւ ըզ-
 ճայհոյութիւն. զտղտուջն եւ զբամբա-
 սանս. զհպարտութիւն եւ զամբարճաւ-
 ճուրթիւն: Եւ մահաւանդ՝ զմայքն ամե-
 նայն չարեաց զաղծաթաիւրութիւն եւ զա-
 գահութիւն: Արդ՝ ող սնք ունի՝ յայս
 ամենայն չարեացս ի բաց հեռանայ. եւ
 յերկնային անըրթ՝ խաղաղական ճան-
 գիստն ժամանէ՝ յամենեւին բարին. զի՞նչ
 խաղաղական քան զսնքն՝ յաղատ Լինիլ
 յամենայն խռովութեմն, եւ զԱստուածա-
 յինն ճաճոյսն կտարեւ: Անքն՝ բանալի է
 արքայութեան երկնից. եւ ճանապարհ կե-
 նացն յաւիտեմից: Անքն՝ զմարդիկ ողովն
 Աստուծոյ արնէ, եւ երկնից արքայու-
 թեանն ժառանգորդս: Անքն՝ զպապականացու
 բնութիւնս անպապական գործէ եւ զմահ-
 կանացուս յամահոհութիւն գեւաղոխէ: Անքն՝
 զերկընայինսն գերկնայինսն արնէ. եւ ըզ-
 հողեղէնսն հրեղէն կազմէ: Եւ արդ՝ ող
 կարէ պատմել զանչափ մեծութիւն սիրովն,
 զի անճար եւ անպատում է. ըստ ողում
 եւ աներ բնութիւն Աստուածութեանն ան-
 քննելի է, այսպէս եւ բնութիւն սիրովն
 Եւ ողութս Աստուած անբաւ է, բայց յամե-
 նսեանս մերձ է. եւ բնակեալ է ի հեզս
 եւ ի խոնարհս, եւ յայնորսիկ՝ ողք դո-
 դան ի բանից նորա. այնպէս եւ սնքն՝

No realize the aringness love
 has in God's presence, thereby rend-
 ers man God-like, because the Lord
 resembles man in His love and con-
 firmable to that, has shown that man
 will resemble Him when they love-as
 "God so loved the world that He sent
 His only begotten Son to save the
 world."
 And if we love one another as
 much as God has loved us, then no
 evil can obstruct our love. He who
 loves - that is has love - is mani-
 fest to men and daringly open in
 the presence of God, because he
 does not fear death and, moreover,
 armed with God's love, remains
 deathless when faced with dreadful
 dangers.

When there is love, there is no
 fear, as attested by St. John. In
 love there is no fear. Perfect love
 openly rejects fear, because fear
 is born of misery, while love grows
 with boldness. It is love that per-
 secutes fear. Where there is no love,
 the judgment of fear takes root -
 and creates the fear of the dread-
 ful last judgment. Love makes man
 free from all torments.

When I say love, I understand it
 to be totally unmixed with doubt,
 since doubt and love can not live
 together. It should also be known
 that love not only gives the fruit
 of peace in eternal life, but it
 also "persecutes" jealously and hate-
 spite and evil, slander and blas-
 phemy, complaint and gossip, pride
 and boasting and particularly the
 mother of all evils - Mammon and
 avarice.

He who loves or has love stays
 clear of all these evils and as-
 pires toward the peace and tran-
 quility of heaven.

What can be more conducive of
 peace than love that liberates its
 seeker from all troubles and makes
 possible that which is pleasant in
 the sight of God?

Love is the key to the kingdom of
 God, and the road to eternal life.
 Love makes men the sons of God, and
 the inheritors of the Kingdom of
 Heaven. Love washes our corrupted
 nature into purity and makes im-
 mortals out of mortals. Love makes
 things earthly into heavenly, and

յամենեստին մերձ է՝ որ կամին զնա՝ եւ
ինքն եկեալ բնակեսցէ ի խնդրողս իւր՝
քանզի սէրն սիրէ զսիրելիս իւր, եւ :
ատէ զատելիս իւր : Որք խնդրեն զնա,
մերձ է ի նոսա Աստուածապետս՝ զի Աստ-
ւած սէր է՝ եւ կամեցող սիրոյ, ի
սուրբ սրտէ՝ եւ յանկեղծաւոր հաւա-
տոցն :

ԴՊԻՐՔՆ՝

Աւելուիա, Աւելուիա՝
Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղանն՝ ակն
յանդիման նեղչաց իմոց :

Օծեր իւրով զգլուխ իմ, բաժակ քո որ-
պէս անապակ արբեցոյց զիս :

ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ՝

Աւելուիա՝ Օրթի՝

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Խաղաղութիւն ամենեցուն

ԴՊԻՐՔՆ՝

Եւ ընդ հոգւոյդ քու՛մ

ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ՝

Երկիւղածութեամբ Լուարուք

ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ՝

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու. ԺԳ. 1-11

ԴՊԻՐՔՆ՝

Փառք քեզ Տէր, Աստուած մեր

ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ՝

Պոօսխումէ

ԴՊԻՐՔՆ՝

Ասէ Աստուած

raises the dust-born into being of
firey essence.

Who can tell of love's immeasur-
able strength? - since it is beyond
description. Like the mysterious
nature of Godliness, the nature of
love is beyond examination. It lives
among the meek and the humble, and
among those who tremble at His word.
Love is also near to those who desire
it, and it comes to dwell among those
who seek it.

Because love loves its advocates
or lovers, and hates those who hate,
it approaches men like God who seek
it - since God is love and desires
love from those who are pure in their
heart, and sincere in their faith.

THE CLERKS:

Alleluia. Aleluia.
Thou has prepared a table before me
against those that trouble me. Thou
has anointed my head with oil; with
Thy Cup, as with pure wine, hast
Thou inebriated me.

THE DEACON:

Alleluia. Orthi

THE PRIEST:

Peace unto all.

THE CLERKS:

And with your spirit

THE DEACON:

Hearken in fear.

THE PRIEST:

To the Holy Gospel of Jesus Christ
according to John (13:1-11)

THE CLERKS:

Glory to thee, O Lord, our God

THE DEACON:

Proschoomen

THE CLERKS

God doth speak.

ՏԵՐՑԻ ՄԷՐ ՅԻՍՈՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍ

Յարաջարոյն քան գրօնն զանկի, գիտաց Յիսուս, թէ ճատեալ է ժամ նորա՝ զի փոխեցի յաշխարհ հետնի առ Հայր․ սիբեաց զիւրն, որք յաշխարհ հասու են. հապառ սիբեաց զնոսա: Եւ ի Լիսիւ ընթերցան, ստանալի իսկ արկեալ էր ի սիրոյ, զի մտնեցեց զնա Յուրա Միսօնի իսկարհողացւոյ: Պետաց Յիսուս՝ զի զամենայն ինչ ետ Հայր ի ձեռս նորա. եւ թէ յԱստուծոյ ել՝ եւ առ Աստուած երթայ: Յարն յընթերցաց անտի, եւ դնէ զճանդերձան. եւ արեալ զընչչակ մի՝ սիածաւ: Եւ ապա արեալ զՆուրը՝ էարկ ի կոնք. եւ սկսաւ Լուսնալ գոտս աշակերտացն. եւ սրբէր զենչակաւն զոր քսփածեալ էր: Քայ առ Միսօն Պետորոս. եւ նա ասէ ցնա, տէր, դո՛ւ զիմ գոտս Լըւանաս: Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ․ զոր ինչ ետ գործեմ, դու այժմ՝ ոչ գիտես. բայց յայայ գիտաս շիր: Ասէ ցնա Պետորոս․ ոչ Լուսացեա գոտս իմ՝ յաւերտանս պատասխանի ետ նմա Յիսուս. եթէ ոչ Լուացից զքեզ՝ ոչ ունիս ընդ իս մասն: Ասէ ցնա Միսօն Պետորոս՝ տէր, մի միայն գոտս իմ, այլ եւ ըզձեռս՝ եւ զԳլուխ: Ասէ ցնա Յիսուս. Լուացելոյն չէ ինչ պետոյ՝ բայց զի եւ գոտս Լըւանայցն. քանզի ամենեւին սուրբ է. եւ դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեւին: Չի գիտի զայն՝ որ մտնելոցն էր ցնա. վասն այնորիկ սասց՝ եթէ ոչ ամենեքին սուրբ էք:

OUR LORD JESUS CHRIST

Now before the feast of the Passover, when Jesus knew that his hour had come to depart out of this world to the Father, having loved his own who were in the world, he loved them to the end. And during supper, when the devil had already put it into the heart of Judas Iscariot, Simon's son, to betray him, Jesus, knowing that the Father had given all things into his hands, and that he had come from God and was going to God, rose from supper, laid aside his garments, and girded himself with a towel. Then he poured water into a basin, and began to wash the disciples' feet, and to wipe them with the towel with which he was girded. He came to Simon Peter; and Peter said to him, "Lord, do you wash my feet?" Jesus answered him, "What I am doing you do not know now, but afterward you will understand." Peter said to him, "You shall never wash my feet." Jesus answered him, "If I do not wash you, you have no part in me." Simon Peter said to him, "Lord, not my feet only but also my hands and my head!" Jesus said to him, "He who has bathed does not need to wash, except for his feet, but he is clean all over; and you are clean, but not every one of you. For he knew who was to betray him; that was why he said, "You are not all clean."

THE DEACON: LITANY

O Great God and wonder-working Power, uncreate Essence, Who in mercy wast pleased to create all things out of nothing; we beseech Thee.

---Hear, Lord and have mercy.

ՍՄՔ ԿԱՆԱԳՆ ՔԱՂՈՉ

Աստուած մեծ եւ սքանչելեալագործ զօրոճիւնս. անեղանելի բնուածիւնս. որ որոքմովեամբ ճանճեցար առնել զարաբածս ամենայն յոչընն. չէ․ աղաչեմք:

--- Լուր Տէր եւ որորմեա:

ՍՄՔ ԿԱՆԱԳՆ ՔԱՂՈՉ
 ՍԻՑ ՄԵԾ

THE DEACON: LITANY

O Great God and wonder-working Power, uncreate Essence, Who in mercy wast pleased to create all things out of nothing; we beseech Thee.

---Hear, Lord and have mercy.

Չգեցեր յարկս երկ-
նից որպէս խորան ի
վերայ ջուրց. մա-
ծուցեալ հաստատու-
թեամբ ի բնակութիւն
անպարագրելի Աստու-
ծութեանդ քոյ. եւ
զամենայն հրաշակեր-
տըս ի գովեստ անուա-
նըդ քում սրբոյ.
աղաչեմք:

— Լուր տէր եւ
ողորմեա:

Արարեր քեզ սրբասաց
զսրովբէսն եւ զքե-
րովբէսն. ըզհոգեղէն
եւ ըզհրեղէն աննիւ-
թական բնութիւնսն.
ընդ նոսին ի հողե-
ղինացս հաճեցար ըն-
դունիլ փառաբանիչս
եւ երկրպագուս ամե-
նազօր տէրութեանդ
քոյ. աղաչեմք:

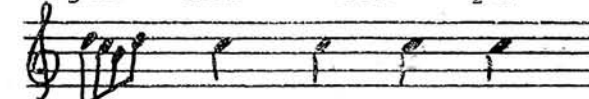
— Լուր Տէր եւ
ողորմեա:

Եղեր մարդ ճշմարիտ-
անճառելի ծագումն եւ
ճառագայթ անհասանելի
անիմանալի Հօր. եւ
եկիր ի փրկութիւն
մեզ մարդասէր. աղա-
չեմք:

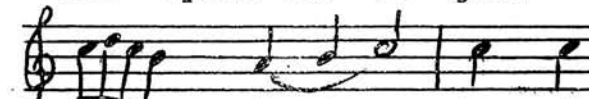
— Լուր Տէր եւ
ողորմեա:

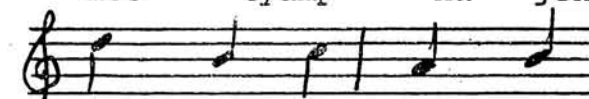
ղա նե Լի բը
gha neh lee pu

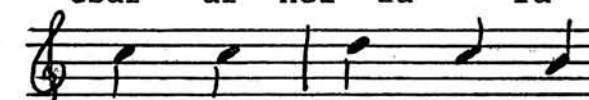
նու թիւն որ ո ղոր
noo tyoon vor vo ghor

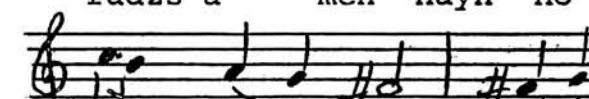
մու թեամբ հա ճե
moo tyamp ha jeh

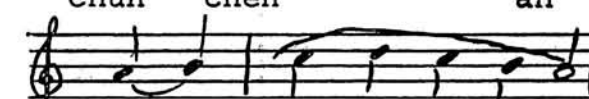
ցար առ նել զա րա
tsar ar nel za ra

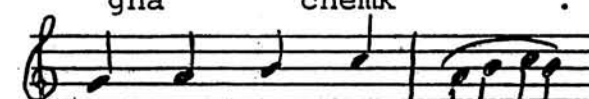
րածս ա մե նայն յո
radzs a meh nayn ho

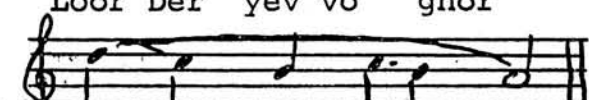
չըն չե ւ
chun cheh ah

ղա չեմք
gha chemk

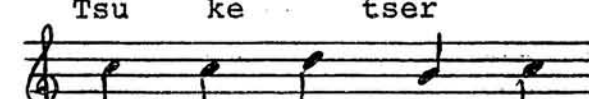
Լուր Տէր եւ ո ղոր
Loor Der yev vo ghor

մեա
mya

Չը գե ցեր
Tsu ke tser

վեր նա յարկս երկ նից
ver na hargs yerg neets

O Thou, Who didst
create the skies over
the waters, making the
firmament a dwelling
for Thy uncircumscrib-
able Godhead, and Who
didst create all the
wonders thereof to the
praise of Thy Holy
name; we beseech Thee.

---Hear, Lord, and
have mercy.

Thou didst make the
seraphim and the cheru-
bim, and the incorporeal
beings of spiritual na-
ture, to sing praises to
Thee and with them Thou
hast pleased to accept
glory and praise to thy
omnipotent Dominion,
from us, thy earthly
creatures; we beseech
Thee.

---Hear, Lord, and
have mercy.

Ineffable Dawn and Ray
of the Immeasurable and
Incomprehensible Father,
who didst become Man,
and Who didst, O lover-
of-man, come down for
our salvation; we
beseech Thee.

---Hear, Lord, and
have mercy.

Եղեր լրումն օրինաց
 եւ մարգարէից. եկիր
 կամաւ ի վերնատունն
 խորհրդոյ. լուացեր
 զոտս աշակերտաց քոց
 անճառելի խոնարհու
 թեամբ. աղաչեմք:

--- Լուր տեր եւ
 ողորմեա:

Ընկալ տեր եւ այժմ
 զլուացումն զայս
 զոր աւանդեցեր մեզ
 ի օրինակ խոնարհ
 հոլթեան. բարեխօ
 սութեամբ սրբուհւոյ
 մօր քո եւ միշտ
 կուսին Մարիամու
 Աստուածածնի. աղա
 չեմք:

--- Լուր տեր եւ
 ողորմեա:

որ սլէս խո ըան ի
 vor bes kho rahn ee

 վե ըա շուրց մա
 ver rah choorts mah

 ծուց եալ հաս տա սու
 dzoots yal haas dah doo

 թեամբ ի բնա կու թիւն
 tyamp ee pna goo tyoon

 ան սա ըառ ըե լի
 ahn ba rak reh lee

 Աստ ուա ծու թեա
 Asd vah dzoo tya

 նըռ քո եւ զա
 nut ko yev zah

 մե նայն հրա
 meh nayn hra

 շա կերտս ի քո վեստ
 sha gerds ee ko vesd

 ան ուա նըռ քում սըր
 ahn vah nut koom sur

 բո ; ա զա
 po ; ah gha

Thou, the fulfillment
 of the law and the
 prophets, who didst
 come of Thine Own free
 will to the mystery of
 the Upper Chamber, and
 with ineffable humili-
 ty, didst wash the
 feet of thy disciples;
 we beseech Thee.

---Hear, Lord, and
 have mercy.

And now, O Lord, re-
 ceive also this wash-
 ing, which thou didst
 command us to do as an
 example of humility:
 through the intercess-
 ion of thy Holy Mother
 and the ever-virgin
 Mary the Mother-of-God;
 we beseech Thee.

---Hear, Lord, and
 have mercy.

Աղաչանք երջանիկ եւ
 նախընթաց կարապետին
 քոյ Մկրտչին Յովհանն
 նու ճգնաւորական
 հանդիսի• հեղմամբ
 արեան սրբոյն Ստե-
 փանոսի նախասարկա-
 ւագին քոյ եւ առա-
 ջին վկային• մաղթանք
 ընտրեւոց քոց առա-
 քեւոց եւ ամենայն
 մաքրեւոց անձանց եւ
 մարտիրոսաց պսակա-
 ւորեւոցն ի քէն•
 խնդրեմք:

--- Հուր տէր եւ
 ողորմեա:

Եւ եւս առաւել ըզ-
 յորդորումն սիրոյ
 եւ ըզգործս բարեաց
 պարգեւել մեզ•
 խնդրեմք:

--- Տուր մեզ,
 Տէր Աստուած:

շեմք
 chemk
 Հուր Տէր եւ ողոր
 Loor Der yev vo ghor
 մեա
 mya
 Եհ Դէր Լորումն
 Yeh gher lroomn
 օ ըհ նաց եւ մար
 o ree nats yev mar
 Կա ըհ ից եւ
 kah reh yits yev
 Ե կէր կա մաւ ի
 ye geer ga mav ee
 վեր նա տու նըն
 ver nah doo nun
 Խոր Տէր Դոյ ԼԸ
 khor hur toh lu
 Վա ցեր զոսս
 vah tser zods
 ա շա կէր տաց քոց
 ah shah ger dats kots

By the prayers of the
 Blessed John the Bap-
 tist, Thy forerunner,
 by the shedding of the
 blood of St. Stephen,
 the protodeacon and
 the first martyr, by
 the supplications of
 Thy chosen apostles,
 and through all the
 Holy and crowned mart-
 yrs; we beseech Thee.

---Hear, Lord, and
 have mercy.

Moreover for the grow-
 th amongst us, of over-
 flowing love and good
 works, we beseech Thee.

---Grant us, O Lord
 God.

Ջանձիւս մեր եւ ըզ-
միմեանս տեառն Աս-
տուծոյ ամենակալին,
յանձն արասցուք:

ահ ճա ռե Լի Խո.
ahn ja reh lee kho.

Let us commit our-
selves and one a-
nother unto the Lord
God Almighty.

--- Բեզ Տեառնդ
յանձն եղիցուք:

նար հոո Թեամբդ.
nar hoo tyamp ;

---To Thee, O Lord, we
commit ourselves.

Ողորմեաց մեզ, Տէր
Աստուած մեր ըստ
մեծի ողորմութեան
քում. ասասցուք ա-
մենեքեան միաբա-
նութեամբ:

ա հա չեմ.
ah ha chemk.

Have mercy upon us,
O Lord our God, accord-
ing to Thy great
mercy. Let us all say
with one accord.

--- Տէր ողորմեա,
Տէր ողորմեա,
Լուր տէր եւ
ողորմեա:

Լուր Տէր եւ ողոր.
Loor Der yev vo ghor.

---Lord, have mercy,
Lord, have mercy;
Hear, Lord, and
have mercy.

մեա
mya.

Տէր ողոր մեա,
Der vo ghor mya ;

Տէր ողոր մեա,
Der vo ghor mya; loor.

Տէր եւ ողոր
Der yev vo ghor.

մեա
mya.

Այս խորհուրդը լցաւ․
անդ գուշակեցաւ․
աստ կատարեցաւ։

Աստուած մարդացաւ․
ընդ օրինօք մտաւ․
բահանայացաւ։

Այսօր վերացաւ․
վերնատուն նստաւ․
եւ գառն կերաւ։
Հին օրէնքն անցաւ․
զի գիրն լցաւ․
եւ նորս սկսաւ։
Տէրն որ մարմնացաւ․
ընդ մեր մատնեցաւ․
եւ վաճառեցաւ․

Նոր խորհուրդը բացաւ․
որ ի ծուկնկս անկաւ․
դենչակ սփածաւ։

Եւ լուաց կարգաւ․
զոտս նոցա կոնքաւ․
մեզ օրինակաւ։
վայր աստիճանաւ․
զմարդիկ վերբարձաւ․
յերկինս ընկալաւ։
Որ հպարտացաւ․
նոյն կործանեցաւ․
այլ ոչ կանգնեցաւ։

Այս խոր հուրդը լը ցաւ․
Ays khor hoort lu tsav.

անդ գուշա կե ցաւ․
ahnt koo shah ge tsav.

աստ կա տա ըբ ցաւ։
asd gah dah reh tsav.

Աստ ուած մար դա ցաւ․
Asd vadz mar tah tsav.

Նոր օրին օք մը տաւ․
'nto ree nok mu dav.

քա հա նա յա ցաւ։
kah hah nah ya tsav,

Նոր խոր հուրդը բա ցաւ․
Nor khor hoort pa tsav.

որ ի ծուկնկս ան կաւ․
vor ee dzoongs ahngav.

դեն չակ ըս փա ծաւ։
ghen chag us pa dzav.

This day a mystery is
fulfilled; foretold
by the prophets; and
is now accomplished.

God became man; sub-
mitted to law; and
became a priest.

This day he ascended;
sat in the upper
chamber; and offered
the sacrifice of lamb

The old law vanished;
the scriptures ful-
filled; a new law is
established.

The Lord Incarnate;
was betrayed for us;
was exchanged for
silver.

A new mystery is re-
vealed; God fell on
his knees; He put on
an apron.

He washed one-by-one;
the disciples' feet;
an example for us.

His lowly creatures;
He honored this day;
received them in
heaven.

Judas in vain pride;
fell in his action;
never being restored.

Տէր քոյին շնորհաւ .
Լուա զմեզ բազկաւ .
արբո բաժակաւ :

Ահա ազատեա զմեզ
ի մեղաց . քաւիչ
յանցանաց . աղաչեմք :

--- Լուր տէր եւ
ողորմեա :

Տէր քոյին շնոր
Der ko yeen shnor

հաւ
hav

ԼԸ ուա զմեզ բազ կաւ
lu va zmez paz gav

ար բո բա
ar po pah

ժա
jha

կաւ
gav

Ա հա ա զատ
Ah hah ah zad

եա ըզ մեզ
ya uz mez

ի մեղաց քաւիչ
ee me ghats kah veech

յանց ցա նաց . ա դա չեմք .
hahn tsa nats ; a gha chemk

Լուր տէր եւ ողորմեա
Loor Der yev vo ghor mya

O Lord with Thy grace;
wash us from our sins;
make us partakers of
Thy Cup.

Forgive our sins; for-
giver of sins; we be-
seech Thee.

---Hear, Lord, and
have mercy.

Սիրտ իմ սասանի•
 սարսափ զիս ունի•
 վասըն Յուդայի:

Որ տերն ամենի•
 նմա առաջի•
 ի ծուկս արկանի:
 Նա ոչ ամաչէ•
 եւ ոչ զարհուրի•
 սիրողն արծաթի:
 Նոր սեղան դնի•
 եւ հաց բաղարձի•
 անսպակ գինի:
 Փրկիչն բաղմի•
 դասուքն երջանկի•
 ի յերեկոյի:
 Զհացն ի տիպ մարմնի•
 օրհնեալ ճաշակի•
 եւ տայ ամենի:
 Զի հացըն բարի•
 գործոց նմանի•
 բաղմաց կարելի:
 Զգինին արիւնի•
 նոր նշան ուխտի•
 եւ տայ ամենի:
 Գինին տիպ կուսի•
 կերպ մարտիրոսի•
 որ ի մահ ճգնի:

Սիրտ Seerd   իմ eem

սահ sah   սահ sah

նի nee

սար sar   սափ sahph

զիս zees

ոո oo   նի nee

My heart trembles;
fear clutches me;
on account of Judas.

He, the Lord of all;
 before him He falls;
 down on His knees.

He is not ashamed;
 nor is he afraid;
 the lover of silver.

A new table is set;
 with unleavened bread;
 and unmixed wine.

The saviour Himself;
 among the blessed ones;
 He sat at the table.

The Bread as His Body;
 He blesses and eats;
 and gives it to all.

The bread which is
 blest; is like charity;
 given to all men.

The wine as His Blood;
 the new covenant's
 sign; He gives to all
 men.

The wine is so pure;
 and like the martyrs'
 blood; is offered as
 sacrifice.

վահ VAh   սըն sun

Յու Hoo   զահ tah   յի yee

Տէր իմ արժանի •
 արա զմեզ հացի •
 քո սուրբ սեղանի :
 Ահա ազատեա զմեզ
 ի մեղաց • քաւիչ
 յանցանաց • աղաչեմք :

Տէր իմ ար ժա
 Der eem ar jha

նի
 nee

My Lord make us worthy;
 worthy of Thy bread;
 and of Thy holy table.
 Forgive our sins for-
 giver of sins; we
 beseech Thee.

--- Լուր տէր եւ
 ողորմեա :

ա ըա զմեզ հա ցի
 ah rah zmez hah tsee

---Hear, Lord and have
 mercy.

քո սուրբ սե
 koh soorp seh

ղա : Ա հա ա
 gha nee . Ah hah ah

առ եա ըզ մեզ ի մե ղաց քա
 zahd yah uz mez ee meh ghats kah

ւիչ յան ցա նաց • ա ղա չեմք •
 veech hahn tsah nats . ah gha chemk

Լուր տէր եւ ո ողոր մեա
 Loor der yev vo ghor mya

ՏԱՂ ՅԱՌԱՔԵԼ ՎԱՐՎԱԴԵՏԷ

A MELODY BY ARAKEL VARDABET
 "ASDVADZ AMENI"

Աստուածն ամենի •
 Միածին Որդի •
 Կամաւ Հօր հոգւոյն,
 Ճշմարտի • յերկիր
 խոնարհի : Մերով ան-
 քնին • լոյս անմատ-
 չելին • ղենջակ ըս-
 փածեալ, զի ծածկեր •
 զմերկուրիւն նախին :
 Տէրն հրեղինաց •
 հրանիւթից զօրաց •
 խոնարհեալ ի ծունկս,
 Լուանայ : զոտս հողեղինաց :

Աստ ուածն ա
 Asd vadzn ah

մե նի ; մի
 meh nee ; mee

Կիւթական ջրով. տար-
 րական կիւթով. մեզ
 նոր պատուիրան, աւան-
 դեալ զմեզ մաքրելով:
 Ասաց Պետրոսին. հաւա-
 տոյ վիմին. եկ զի
 Լուսցից զոտս քո. յըն-
 թացից չարին: Ծառայն
 զարհուրէր. եւ ի բաց
 փախչէր. սոսկալի ահիւ
 հիացմամբ. առ նա բար-
 բառէր: Արդ տէրդ երկ-
 նային. արքայդ համայ-
 նին. զիարդ Լուսնաս.
 զգարչապարս. հողոյս
 ստորնային: Տէր Յի-
 սուս խօսէր. Պետրո-
 սի ձայնէր. դու այժմ
 ոչ գիտես, զայս խոր-
 հուրդ. իմոյ թէ վասն
 էր: Ով հիանալի խոր-
 հուրդ երեւի. որ ոչ
 տեսանես, սերովբէքն.
 ի ծունկս անկանի:
 Իիւսեալ միաբան. գուշ-
 դն սրբազան. սիրաբար
 կամաց, արարչին. յոյժ
 հնազանդեցան: Բաբունն
 երկնային. ըբոռնից
 սեռին. կարգաւ Լուս-
 նայր, զաշակերտն. ի
 յախտից չարին: Կոյն
 եւ զՅուդային. զիւրոյ
 մատնչին. զոտսըն Լու-
 սցեալ, ծածկագետն. ընդ
 ամենայնին: Խաբեալն ի
 չարեն. պատրեալն յար-
 ծաթէն. ոչ պատկառեցաւ,
 յահաւոր. սուրբ վարդա-
 պետէն: Կոյն զգործսն
 աւարտեալ. տէրն որ մար-
 դացեալ. սրբազան դա-
 սուսն, սիրաբար. դարձեալ
 քարոզեալ: Դուք զիս
 տէր կոչէք. եւ ըբոռն
 ձայնէք. ես պատուիրան,
 աւանդեմ, սիրով Լսեցէք:
 Հսկեցէք սիրով. եւ խո-
 նար հոգևով. այն է
 աշակերտ, իմ բանին. որ
 զայս ունեւոյ: Եւ դար-
 ձեալ յայտնեաց. նոր
 խորհուրդ կենաց. հաց
 բաղարջ առեալ, եւ բաժակ.
 դարձեալ ճաշակեաց: Ասաց
 սուրբ գնդին. զայն առնել
 նոցին. ի միւսանգամ գալստեան. իւր յո-
 ըն վերջին: Յնծացուք հոգևով. զնոյն
 ճաշակելով. փառք Հօր տացուք. եւ Հոգևոյն.
 Միածնի մարմնով:

yah dzeen vor tee
 gah mav Hor
 Hok vooyn jush mar
 dee her geer
 kho nar hee
 Tsun dzas tsook Hok
 vov znooyn ja
 shah geh lov
 park Horun dah tsook
 yev hok vooyn meeyadz
 nee marm nov

Միածնի մարմնով:

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ Աստուած ըս-
քանչեւագործ՝ հզօր եւ փառաւորեալ՝
անհասանելի, անիմանալի՝ վերացեալ,
բարձրացեալ քան զամենայն փառս՝ որ
նստիս ի քրովբէական կառս՝ եւ մի ի
սրբոյ Երրորդութեանդ դաւանիս ի վեր-
նական սրբասաց սերովբէիցն՝ վասն ու-
րոյ եւ զերեքսրբեան փառատրութիւնն՝
Հօր եւ սուրբ Հոգւոյն՝ հրեղէն բե-
րանօք իւրեանց՝ սոսկալի ձայնիւ՝ սար-
սափելով առաջի փառաց աթոռոյ Աստուա-
ծութեանդ քոյ մատուցանեն քեզ, լի ա-
սելով ամենայն երկիր փառօք քո: Դու
տէր՝ յաղթեալ ի մարդասիրութենէդ
քումմէ՝ ոչ կարացեր անտես առնել զա-
րարածս քո՝ զի ի հողոյ ստեղծեալքս՝
այլ հաճեցար եւ ի մերմէ բնութենէ
փառաւորիլ, խառնելով զհողեղէն եւ ստու-
րեւ կացեալ բնութիւնս մեր՝ ընդ վեր-
նական հողեղէն եւ հրեղէն աննիւթական
բնութիւնսն՝ եկիր յաշխարհս կամաւ Հօր
եւ սուրբ Հոգւոյն՝ առեր զկերպարանս
ծառայի ի սուրբ եւ յանարտ կուսէն
Մարիամայ՝ եւ ճշմարիտ բանդ Հօր՝ մար-
մին եղեալ՝ անեղծ եւ անապական՝ նոր
եւ անճառելի խառնամբ՝ եւ կատարելով
զամենայն ստուերական օրէնսն, եղեր
Լրումն օրինաց եւ մարգարէից՝ ճշմարիտ
օրէնսդ ի Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս:
Եւ ի Լրումն ամենայնի՝ եկիր ի վերնա-
տունն խորհրդոյ՝ կատարեցեր եւ զայն
եւս՝ Մովսիսադէր, ստուերական, գառնա-
զէն, նորոյ վրկագործութեանս խորհուրդ-
որ նախ յԵփայտոսն նկարեցաւ՝ եւ դու
տէր նոյն ինքն քահանայապետ սուրբ՝ կա-
տարիչ խորհրդոյ, եւ գառն Աստուծոյ՝
որ մշտնջեանաւոր բառնաս զմեղս աշխար-
հի, միանգամ պատարագաւ հատեր զմար-
մինդ քո սիրով՝ բաշխելով քոյոց ընտ-
րեալ աշակերտացն՝ եւ հրամայեցեր նո-
ցա զկամաւոր չարչարանս քո՝ որ վասն
մեր՝ եւ զմահդ պատմել մինչեւ ի միւ-
սանգամ քո յերկրորդ եւ փառաւոր գա-
լուստն: Բայց նախ քան զայնոսիկ, ան-
ճառելի խոնարհութեամբ ի բաց եղեալ
զհանդերձս, զգեցար զենջակ, որ զգեց-
եալ ես զլոյս զօթոց՝ եւ տնօրինական
ներմարդութեամբ՝ խոնարհեալ ի ծուկս
աշակերտացն՝ առ ի լուանալ զոտս հո-
ղեղէնս՝ որում կրկնին քեզ ծուներ երկ-
րաւորաց եւ երկնաւորաց եւ սանդարամե-
տականաց՝ եւ զկատարեալ խոնարհութիւնդ
յայտնապէս ուսուցեր նոցա ասելով, թէ
օրինակ մի ետու ձեզ՝ զի որպէս ես ձեզ

Our Lord Jesus Christ, Wonder-
working God Almighty and glorified,
Inscrutable, Inconceivable, Trans-
cendent over all glories, Who sittest
on the chariot of the Cherubim, and
art confessed by the celestial sera-
phim to be One of the Holy Trinity,
wherefore they do offer unto Thee
also that same thrice-holy glorifi-
cation offered to the Father and to
the Holy Spirit with awe-inspiring
voices, trembling before the throne
of Thy Godhead, declaring the whole
earth to be filled with Thy glory.

Thou, Lord, irresistibly drawn
by Thy love for humanity, willest not to
abandon Thy creatures, those whom Thou
didst create out of dust, but wast
pleased to receive praise from us
also, joining our earthly and lowly
nature with the fiery spiritual in-
corporeal essences of those above.
And, coming unto the world in unity
with the Will of the Father and the
Holy Spirit, and from the holy and
spotless Virgin Mary taking of Thy-
self the form of a servant, Thou,
true word of the Father, didst
clothe Thyself with a Body incor-
ruptible and immaculate by a new
and marvellous Unity, and fulfilling
all that was shadowed forth by the
laws, didst become the Completion of
all the law and prophets, True Law-
giver, our God Jesus Christ.

And in fulfillment of all, Thou
camest to that mysterious Upper
Chamber in order to accomplish the
new salvation-giving mystery and
didst carry out the symbolic sacri-
fice of the Lamp established by
Mosaic law, which was first offered
in Egypt.

For Thou Thyself, O Lord, art the
True and Holy High Priest, in Thy-
self is the completion of all my-
steries, and the Atonement for the
sins of the whole world, who by Thy-
self once offered, didst break up
Thy Body through love, and dis-
pensing it to Thine elect disciples,
didst command unto them to relate to
us Thy voluntary Sufferings for our
sakes, and Thy Death, until the time
of Thy second and glorious Coming.

But, before all this, with ineffable humility having divested Thyself of Thy garments, Thou didst put on an apron, Thou Who art clothed in light as with a garment, and as a Man, didst bow down on Thy knees before Thy disciples, to wash their earthly feet, Thou to Whom all earthly creatures and infernal beings bow their knees. And Thou didst teach them true humility by saying, "I set you an example, that even as I did unto you, so also should you do one to another."

And now, Beneficent Lord, we, Thy servants and the flock of Thy pasture, having gathered together in this Holy Church, according to Thy divine ordinance, which Thou didst bestow on us through the holy apostles, do beseech Thee to send down from Thy sovereign throne the Co-existent Holy Spirit, Co-glorious with Thy Father, that He may come and abide in this our place of assembly and sanctify this water for the forgiveness of our sins, directing our footsteps in the path of virtue that, our feet being strengthened, we may, armed with Thy Cross, advance without stumbling, walking in the everlasting way of Thy commandments. And may we become worthy to receive together with Thy Saints, a portion of their inheritance of light, and with thanksgiving to glorify the Most Holy Trinity now and always and unto the ages of ages. Amen.

PEACE BE TO ALL

LET US BOW DOWN TO GOD

Again we bow down and beseech of Thine all-compassionate pity to forgive the vices and iniquities of our souls by means of this water, as in the days of Noah Thou didst cleanse the whole world from its sins, and as the leprosy of Naaman the Syrian was cleansed by the waters of Jordan, and the diseases were healed in the pool of siloam, and the sins of the whole world is washed through the Holy Font.

O Lord, Thou didst make manifest Thy Perfect Manhood, and knelt down and washed the feet of Thy chosen apostles, as it was foretold, strengthening them to preach the gospel to the whole world with boldness, and to fearlessly trample the power of the enemy. Likewise show Thy miraculous power, man-loving Lord, by means of Thy invisible presence now among us, so that we also, strengthened by Thy grace, may walk in the ways of Thy commandments, and be worthy to attain salvation with all Thy Saints, and

արարի, եւ դուք միմեանց առնիջիք: Եւ արդ տէր բարեբարձ մեք ծառայքս եւ խաշն արօտի քո՝ ժողովեալքս ի գաւիթ եկեղեցւոյ քո ըստ Աստուածային օրէնս՝ դրութեանդ: Ղոր աւանդեցեր մեզ ի ձեռնն սուրբ առաքելոց քոց, աղաչեմք զքեզ, առաքեա զէակիցդ քո եւ զփառակից ծնողիդ քո՝ զՀոգիդ Սուրբ՝ ի յարքունական աթոռոյդ, որ եկեալ հանգիցե ի ժողովարանս մեր: Եւ սրբեսցէ զձուր ըս զայս՝ ի թեթեւութիւն մեղաց մերոց, եւ յընթացս ամենայն բարեաց ճանապարհաց: զի սովաւ զգարչապարս մեր՝ անխափան ընթացուք, խաչագագեստեալք ի յաւիտեանական ճանապարհս պատուիրանաց քոց: Եւ արժանի լիցուք հասանիլ ի մասն ժառանգութեան սրբոցն ի լոյս: Եւ գոհանալով փառաւորեսցուք զամենասուրբ երրորդութիւնդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: ամէն:

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ՄԻՆԵՅՑՈՒՆ

ԱՍՏՈՒԵՈՅ ԵՐԿՐՊԱԳԵՍՑՈՒԲ

Դարձեալ երկիրպագանեմք, եւ աղաչեմք զամենագուլթ ողորմութիւնդ քո: քաւեա զախտ եւ զանօրէնութիւնս ոգւոց մերոց՝ ի ձեռն շրոյս այսորիկ, որպէս յաւուրս սըն հոյի, զանօրէնութիւն ամենայն երկրի: Եւ որպէս զբորոտութիւնս հէմեաւ յԱորւոյ՝ ի ձեռն Յորդանանու: Եւ որպէս զզանազան ախտսն՝ ի ձեռն յուզման շուրջն Սելովամայ: Եւ որպէս ըզմեղս ամենայն աշխարհի՝ ի ձեռն սուրբ աւագանին վերստին ծննդեանս: Եւ որպէս յայնժամ հաստատելով զճշմարիտ մարդեղութիւնդ քո՝ տնօրինաբար խոնարհեցար, եւ լուացեր զոտս երանելի առաքելոցն քոց, զօրացուցանելով ըզգարչապարս նոցա՝ յընթացս աւետարանի քոյ ընդ ամենայն տիեզերս: այլ եւ կոխել զգօրութիւնս թշնամւոյն՝ աներկիւղ համարձակութեամբ: այսպէս եւ ի մեզ հրաշագործեա մարդասէր տէր՝ ի ձեռն աներեւոյթ գալմտեան քո ի ժողովարանս մեր: որպէս զի եւ մեք զօրացեալք ի շնորհաց քոց, անխափան ընթացուք ի շաւիղս պատուիրանաց քոց: ուրով եւ փրկութեան արժանասցուք հասանիլ ընդ ամենայն սուրբս քո: Եւ գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զՍուրբ Հոգիդ: այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: ամէն:

giving thanks to glorify the Father, the Son and the Holy Spirit, now and always and unto the ages of ages. Amen.

ԵՒ ԱՊԱ ԶԱՂՕԹՍ Ի ՎԵՐԱՅ ԻՒՂՈՅՆ ՄԵԿՈՒՄԻ

AND THEN THIS PRAYER OVER THE OIL SEPARATELY

Գրիստոս Աստուած մեր՝ որ վասն բազում ողորմութեան քո՝ ընկալար զօծումն իւր զոյ ի պոռնիկ կնոջէն, եւ զյիշատակ նորա աւանդեցեր ընդ ամենայն տիեզերս ի ձեռն սուրբ աւետարանի քո քարոզութեան: Ուստի եւ զնոյն իւր օրհնութեան ի տուութեանէ Հոգւոյն Սրբոյ՝ ընկալեալ առաքելոցն սրբոց, աւանդեցին ամենայն հաւատացելոց: որպէս զի քահանայական խորհրդածութեամբ պաշտիցի ի մէջ եկեղեցւոյ քոյ սրբոյ: Արդ՝ մեք ըստ օրինակի իւրոյն այնորիկ, օրհնեմք զիւրս զայս օծումն ոտից քոյոց հաւատացելոց: եւ խնդրեմք ի մարդասիրութեանէ քումմէ, առաքեալ ի մեզ զնոյն Հոգի շնորհաց քոց՝ որ եկեալ բնակեսցի ի մեզ, եւ բժշկեսցէ ըզվէրս հոգւոց մերոց: Որպէս զի միշտ եւ յամենայն ժամ գոհանալով զամենառատ գթութեանէ քումմէ, կատարեսցուք զյիշատակ Աստուածային խոնարհութեան քոյ: եւ փառաւորեսցուք զզօրութիւն սքանչելի տնօրէնութեանց քոց: ըստ որում փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց՝ տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Գրիստոս՝ ընդ Հօր եւ ընդ Սուրբ Հոգւոյն, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից: ամէն:

O Christ our God, in the abundance of Thy mercy Thou didst endure the adulterous woman to anoint Thee with oil, and didst hand down the memory of this event to the whole world through the preaching of Thy holy gospel. The oil of blessing was also received by the holy apostles as a gift of the Holy Spirit, and handed down to all believers, in order that, through priestly initiation, it might be used in Thy holy church. And now, like that same blessed oil, we bless this oil to anoint the feet of Thy believers, and we beseech Thee, of Thy love for mankind send down on us the same Spirit of Thy grace, that He may come and dwell in us and heal the wounds of our souls. So that while ever and at all times giving thanks for Thine abundant mercy, we may fulfill this, the memory of Thy divine humility, and glorify the power of Thy wondrous ordinances, for which all created beings glorify Thee, O Jesus our Lord and Saviour, with the Father and the Holy Spirit, now and always and unto the ages of ages. Amen.

ԵՒ ՏԵԱՌՆԱԳՐԵՍՅԵՆ ԽԱՉԻՒ ԵՒ ԱԻԵՏԱՐԱՆՆԱԻ ԶԻՒՂՆ ԵՒ ԶՁՈՒՐՆ:

AND THEY SHALL BLESS THE OIL AND THE WATER WITH THE CROSS AND THE GOSPEL.

ԴՊԻՐԻԳՆ:

THE CLERKS:

Ամէն. ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Amen. Alleluia, Alleluia, Alleluia

ՔԱՀԱՆԱՅՆ:

THE PRIEST:

Օրհնեսցի եւ սրբեսցի իւրս եւ ջուրս՝ այս նշանաւ սուրբ խաչիս՝ եւ սուրբ Աւետարանաւս, եւ աւուրս շնորհիւ, անւամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ: այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից: ամէն:

Blessed and sanctified be this oil and this water, by the sign of the Holy Cross and the Holy Gospel, and through the grace of this day; in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit, now and always and unto the ages of ages. Amen.

ԴՊԻՐԻԳՆ:

THE CLERKS:

Ամէն. ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Amen. Alleluia, Alleluia, Alleluia

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Օրհնեսցի եւ սրբեսցի իւղս եւ ջուրս՝
այս նշանաւ սուրբ խաչիս՝ եւ սուրբ
Աւետարանաւս, եւ աւուրս շնորհիւ, ան-
ւամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սբր-
բոյ՝ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յա-
ւիտենից՝ ամէն:

ԴՊԻՐԻԲՆ՝

Ամէն՝ ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Օրհնեսցի եւ սրբեսցի իւղս եւ ջուրս՝
այս նշանաւ սուրբ խաչիս՝ եւ սուրբ
Աւետարանաւս, եւ աւուրս շնորհիւ, ան-
ւամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սբր-
բոյ՝ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յա-
ւիտենից՝ ամէն:

ԴՊԻՐԻԲՆ՝

Ամէն:

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ
եւ Հոգւոյն Սբրբոյ՝ այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից՝ ամէն:

ՍԱՐԿԱԴԱԳՆ՝

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սո-
վաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուս-
ցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամե-
նակալ տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողոր-
մեա:

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Պահպանեա զմեզ, Գրիստոս Աստուած մեր,
ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խա-
չիւդ քով ի խաղաղութեան, փրկեա յերե-
ւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն: Արժա-
նաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ
ընդ Հօր եւ ընդ Սբրբոյ Հոգւոյն՝ այժմ
եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից՝ ամէն:

THE PRIEST:

Blessed and sanctified by this oil
and this water, by the sign of the
Holy Cross and the Holy Gospel, and
through the grace of this day; in
the name of the Father and of the
Son and of the Holy Spirit, now and
aways and unto the ages of ages. Amen.

THE CLERKS:

Amen. Alleluia, Allehoua, Alleluia

THE PRIEST:

Blessed and sanctified by this oil
and this water, by the sign of the
Holy Cross and the Holy Gospel, and
through the grace of this day; in
the name of the Father and of the
Son and of the Holy Spirit, now and
always and unto the ages of ages. Amen

THE CLERKS:

Amen.

THE PRIEST:

Blessing and glory to the Father and
to the Son and to the Holy Spirit;
now and always and unto the ages
of ages. Amen.

THE DEACON:

By the Holy Cross let us beseech the
Lord, that he may deliver us from
sins and save us by the grace of his
mercy. Almighty Lord our God, save
us and have mercy upon us.

THE PRIEST:

Guard us, O Christ our God, under the
shadow of thy holy and precious cross
in peace. Deliver us from enemies
visible and invisible. Make us worthy
to give thanks to thee and to glorify
thee with the Father and the Holy
Spirit, now and always and unto the
ages of ages. Amen.

ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅՆ ԱՌԵԱԼ ԶՂԵՆՁԱԿ, ՆՍՏՅԻ
Ի ԵՈՒՆԿՍ ԵՒ ԼՈՒԱՍՑԵ ԶՈՏՍ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ
ԱՆՁԱՆՑ, ՅՕՐԻՆԱԿ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԱՌՈՒԲԵԼՈՑ:
ԻՍԿ ԼՈՒԱՑԵԱԼԻՔՆ ՀԱՐԲՈՒՐԵՍՑԵՆ ԶԱԻԵ-
ՏԱՐԱՆԵ ԵՒ ԶՍՈՒՐԲ ԽԱԶՆ ԵՒ ԶՍԶ ՔԱՀԱ-
ՆԱՅԻՆ:

ԵՒ ՄԻՆՁ ՔԱՀԱՆԱՅՆ ԼՈՒԱՍՑԵ, ԴՊԻՐԻՔՆ
ԵՐԳԵՍՑԵՆ:

AND THE PRIEST SHALL PUT ON A TOWEL,
AND KNEELING DOWN SHALL WASH THE
FEET OF TWELVE PERSONS, REPRESENTING
THE TWELVE APOSTLES. AND THOSE WHOSE
FEET ARE WASHED, SHALL KISS THE GOS-
PEL AND THE CROSS AND THE PRIEST'S
HAND.

AND WHILE THE PRIEST WASHES, THE
CLERKS SHALL SING:

ՇԱՐԱԿԱՆ ԳԶ.

HYMN, TONE V

Veh rah tskoghn yerg neets
 mush dun cheh nah vor Hor
 Vor tee ; ner kor
 dzyal ee movs
 ee ver kahn
 uz hrashs . dzah
 rah yee ar yal uz gerb
 ahn go ghob deh lee
 Asd vah dzooo tyamp

O Miracle surpassing
all others! The Son of
the Eternal Father, the
creator of heavens,
appears this day as a
servant. He assumed the
human nature, while re-
taining His Divinity.

The musical score consists of ten staves of music in G major (one sharp) and 4/4 time. The lyrics are written below the notes in both Armenian and English. The melody is simple and hymn-like, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C).

This day the origin of light ineffable, for the fulfillment of our salvation, humbled himself to the Upper Chamber to celebrate the last feast prescribed by the old law; Before the mystery of the supper, the Giver of light put on a towel, and brought water like a servant to wash the feet of His disciples.

Բանին Հօր փառաց Լուսոյ Պետրոս մեր՝
 ձեռն յոտս ոչ ներէր. այնքմ ձեռաց որոյ
 են գործք երկնից երկինք եւ երկրա-
 ւորք. որով կուրաց աչքք բացան խուլք
 եւ համերք արձակեցան. որ վերածեաց
 զինքն ի ծովին սաստեաց ալեացն եւ
 Լռեցին:

Peter refused to have his feet washed by the glorious Word of God, whose hands had restored the sight of the blind; the same hands had healed the dumb and the deaf, and had saved him in the sea by calming the waves.

Գլխոյն ընտրեալ հօտին փոքու սաստեր
 զխորհուրդն ոչ գէտելոյ. որով դառնայր
 եւ հնազանդէր զոտս եւ ըզգլխոս մաքրել
 մաղթեր. գլխոյն ասէ չէ ինչ պիտոյ
 Լուսողմըն շրոյ զի Լուսեալ է. ոտի-
 ցըդ պետք են մաքրութեան յօղել ի
 գլուխըս սրբութեամբ:

He rebuked Peter for not comprehending the mystery, and Peter obliged and asked to wash his feet and his head; Jesus responded "You need not wash with water your head, which is already clean, but let your feet be washed then you may be united with me, your head, in holiness."

ԵՒ ՅԱՒԱՐՏԻԼ ԼՈՒԱՅՄԱՆՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ
ՁԱՅՆԷ՛

Օրթի

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Խաղաղութիւն ամենեցուն

ԴՊԻՐԻՔՆ՝

Եւ ընդ հոգւոյդ քում

ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ՝

Երկիւղածութեամբ լուարուք

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Սըբոյ աւետարանիս Յիսուսի Գրիստոսի
որ ըստ Յովհաննու. ԺԳ. 12-15

ԴՊԻՐԻՔՆ՝

Փառք քեզ, Տէր, Աստուած մեր

ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ՝

Պրօսխոմէ

ԴՊԻՐԻՔՆ՝

Ասէ Աստուած

ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝

Տէրն մեր Յիսուս Գրիստոս

Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա, էառ ըզ-
հանդերձսն իւր՝ եւ դարձեալ բազմեցաւ,
եւ ասէ ցնոսա՝ գիտէ՞ք զինչ արարիդ
ձեզ: Դուք զիս կոչէք վարդապետ եւ
տէր, եւ բարւոք ասէք՝ քանզի եմ իսկ:
Իսկ արդ եթէ ես լուացի զոտս ձեր,
տէրս եւ վարդապետս, եւ դուք պարտիք
զմիմեանց զոտս լուանալ: Զի օրինակ մի
ետու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի,
եւ դուք առնի՛ջիք:

ՍԱՐԿԱՒԱԳՆ՝

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի
տեառնէ, զի զողորմութեան զշնորհս
իւր արասցէ ի վերայ մեր: Տէրն ամե-
նակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

AND WHEN THE WASHING IS COMPLETED,
THE DEACON SHALL SAY:

Orthi

THE PRIEST:

Peace unto all.

THE CLERKS:

And with your spirit.

THE DEACON:

Hearken in fear.

THE PRIEST:

To the Holy Gospel of Jesus Christ
according to John (13:12-15).

THE CLERKS:

Glory to thee, O Lord, our God.

THE DEACON:

Proschoomen

THE CLERKS:

God doth speak.

THE PRIEST:

Our Lord Jesus Christ

When he had washed their feet, and
taken his garments, and resumed his
place, he said to them, "Do you know
what I have done to you? You call me
Teacher and Lord; and you are right,
for so I am. If I then, your Lord
and Teacher, have washed your feet,
you also ought to wash one another's
feet. For I have given you an example,
that you also should do as I have
done to you.

THE DEACON:

In faith and in one accord let us ask
of the Lord, that it may please him to
bestow upon us the grace of his mercy.
Almighty Lord our God save and have
mercy.

ԴՊԻՐԿՆ. ՁԱՅՆԻԻ

Կեցո, Տէր:

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա,
Տէր, ողորմեա

ՔԱՀԱՆԱՅՆ.

Թագաւոր խաղաղութեան օգնական եւ փրկիչ
անձանց մերոց Գրիստոս Աստուած մեր.
պարսպեալ պահեա զժողովուրդս քո ընդ
հովանեալ սուրբ եւ պատուական խաչի քո
ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ
յաներեւոյթ թշնամուոյն. արժանաւորեա
գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր
եւ ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ
եւ յաւիտեանս յաւիտեանից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր Մեր Յիսուս Գրիստոս.
Ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս ես. սուրբ եղիցի
անուն քո: Եկեսցէ արքայութիւն քո. եւ
ղիցի կամք քո, որպէս յերկինս եւ
յերկրի: Զհաց մեր հանապազորդ տուր
մեզ այսօր: Եւ թող մեզ զպարտիս մեր,
որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտա-
պանաց: Եւ մի տանիւր զմեզ ի փորձու-
թիւնս. այլ փրկեա զմեզ ի չարէ:

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն
եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Օրհնեալ եղերուք ի շնորհաց սուրբ
հոգւոյն, երթայք խաղաղութեամբ եւ տէր
եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեանդ. ամէն:

THE CLERKS:

Save, O Lord.

Lord, have mercy; Lord, have mercy;
Lord, have mercy.

THE PRIEST:

King of peace, helper and saviour of
our souls, O Christ our God, defend
and keep thy people under the shadow
of Thine holy and precious Cross in
peace. Deliver us from the visible
and invisible enemy. Make us worthy
to give thee thanks and to glorify
thee with the Father and with the
Holy Spirit, now and always and unto
the ages of ages. Amen.

Blessed be our Lord Jesus Christ.
Amen.

Our Father, who art in heaven, hal-
lowed be thy name; thy kingdom come,
thy will be done on earth as it is in
heaven. Give us this day our daily
bread; and forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass
against us; and lead us not into
temptation; but deliver us from evil.

For thine is the kingdom and the
power and the glory for ever. Amen.

Be ye blessed by the grace of the
Holy Spirit. Depart in peace and
the Lord be with you all. Amen.